

İTÜ’de bir “baron”: Gülergün Gürsu Dilsiz Bedri sunar: Beethoven’ın 9. Senfonisi

“Uzun kulaklıları dahi ağlatacak kadar acıklı ve ilâhi bir sesi olmasına rağmen girdiği İTÜ Radyosu spikerlik imtihanını kazanmasına şaşarsa da, bu husus kendisi için iftihar vesilesidir...”

*1954 Arı’sından aldığımız bu satırlar ve yandaki karikatür makina mühendisi Gülergün Gürsu’yu, nam-ı diğer Baron’u tarif ediyor...
Gürsu’yla buluştuk, renkli hayatından birkaç anekdot anlatmaya razı ettik...*

Gülergün Gürsu: Benim İTÜ Makina’da öğrenciliğim 48-54 arası... 52 veya 53’de, İTÜ Radyosu için spikerlik imtihanı yapıldı, organizasyonu da bizim içinde bulunduğumuz Talebe Birliği yaptı.

Gümüşsuyu’nda, konferans salonundaki bu imtihana 20’den fazla öğrenci girdi. Jüride Adnan Ataman, Salih Murat hoca (Uzdilek), İstanbul Üniversitesi Edebiyat’tan Baki Süha Ediboğlu gibi isimler vardı. Fakat imtihana girenlerin hiçbirisi kazanamadı. Sonra içerden bize haber geldi. Biz iki arkadaş anonsları yapıyorduk, “4 numaralı aday Hasan Oğlu Hüseyin geliyor” şeklinde. Jüri heyeti “o anons yapanlar gelsin, onlarla da konuşalım” demiş. Talebe Birliği’nin genel sekreter yardımcısı Turhan Tokça, bir de basın kolu başkanı olan ben: İkimiz içeri girdik ve kazandık spikerlik imtihanını.

Nasıl bir imtihan? Ne sordular?

Gazetede makalemsi bir şeyler okutuyorlardı. Bir de, içinde Frenkçe lafların olduğu bir tiyatro teksti okuduğumuzu hatırlıyorum.

Siz neden baştan başvurmuştuñuz spikerlik için?

Zaten Elektrik’ten birini istiyorlardı. Biz ikimiz de Makina’dandık. Sonuçta, Elektrik’ten imtihana girenler arasında en iyi notu alan Altan Türel’i de seçtiler. Üç kişi spiker olarak girdik radyoya... Esas, Fikret Öncel diye bir abimiz vardı, 51 mezunudur, radyonun bütün kahrını çekmiş, senelerce

spikerlik yapmıştır. Elektrik mühendisidir. Hatta mezun olduktan sonra İstanbul Radyosunda da çalıştı...

Nasıl anılar kaldı size o radyo günlerinden? Neler çalardınız?

Bize birçok şeyi Ziya bey (Akçasu) gösterdi... Programda çalınacak plakları, gittiğimizde pikabın önünde hazır bulurduk zaten. Adnan bey ve Ziya bey hazırlardı programları... Haftada bir, perşembeleri Türk musikisi çalınırdı: Ekseriydi, Münir Nurettin Selçuk'un Taksim Belediye Gazinosu konser kayıtları... Her gece, yayın esnasında en az beş tane telefon gelirdi, teşekkür edenler veya ikaz edenler olurdu. Anlardım ki, epey dinleyenimiz var... Bazen de dinleyici istekleri türünden telefonlar gelirdi, "Dvorak çalsanıza", "Mozart çalsanıza" gibi... Biz de not eder, Adnan beye bildirirdik... Hocaların yazdığı "plak yardımlarınızı bekliyoruz" gibi anonslar yapardık bazen. İstanbul'da bu işe kendini adanmış insanlar vardı, onlar takip ederlerdi, hakikaten plak gönderirlerdi... O kürsü okulda hep parmakla gösterildi: Doçenti Adnan Ataman, profesörü Mustafa Santur, ordinaryüs profesörü Bedri Karafakioğlu; üçü de gayet beyefendi adamlardı... Radyoculuk öğrenciler için çok yararlı bir meşgale. Biliyorsunuz, bizim Elektrik Mühendisliğinden arkadaşlarımızın bazıları sigortaya tel bağlamaktan acizdir. Orada hiç olmazsa bu işin pratiğini yapabiliyorlardı...

Unutamadığınız bir anınız var mı?

Dilsiz Bedri'yi unutamam: Zayıf akım laboratuvarının has adamı, Bedri isminde sağır-dilsiz bir müstahdemdi. Onu Bedri Karafakioğlu almıştı işe, çok severdi. Çinliye benzer, Konfüçyus tipli bir adam. Elektrik bilgisi yoktu belki ama, sağır-dilsiz olmanın verdiği kuvvetle 220 volt cereyanı iki parmağının ucunu ıslatıp trak diye sigortayı çözmeden bağlardı... Telefonun çaldığını bile hisleriyle anlar, "huohuhoouu" diye acayip seslerle açar, cevap verirdi. 54 senesinin Arı'sında Dilsiz Bedri'nin de bir karikatürü vardır...

O kürsü parmakla gösterilirdi: Adnan Ataman, Mustafa Santur, Bedri Karafakioğlu... Üçü de gayet beyefendi adamlardı... Elektrik Mühendisliğindeki arkadaşlarımızın bazıları sigortaya tel bağlamaktan acizdir. Radyoda hiç olmazsa işin pratiğini yapıyorlardı.

Bir gün stüdyodayım, tam anonsa gireceğim, kapı açıldı, Bedri elinde bir kahveyle –bana okulda Baron ismini takmışlardı– "baağğonnhuouu" diye daldı içeri. Ve mikrofon açık! O ses radyoda aynen duyuldu! Benim elim ayağım kesildi. 20-30 saniye durdum, yayını kapattım, açınca "yayınımıza teknik sebeplerle kısa bir ara vermek zorunda kaldık" dedim. Yayına girdiğim anda, karşıdan telefonun lambası yandı, gidip açtım, Mustafa Santur hoca: "Ulan, bir dilsiz Bedri kalmıştı radyoda konuşmadık!" Bunu söyledi ve kapattı suratıma telefonu... Kapıya, yayındayken kırmızı lambası yanan "girilmez" tabelası asıldı, o hadiseden sonra. (gülüyor) Tam o anda, hiç unutmuyorum, "Şimdi, Eugen Jochum yönetimindeki Londra Filarmoni Orkestrasından Beethoven'ın 9. Senfonisini dinleyeceksiniz" diyecektim. Diyemedim. (gülüyor)

Radyoculuk müzikal açıdan hoşunuza gidiyor muydu?

Tabii, ama bazen kafa ütöleyen plaklar da oluyordu yani... Teknik Üniversite müzik açısından her zaman faal olmuştur. Konferans Salonunda Yehudi Menuhin bile konser vermişti. Asistan Ziya abi onları kaydedirdi... Hiç unutmuyorum, bir kere Münir Nurettin'e konser verdimiştik. Aslında Münir Nurettin bizim salona gelmezmiş. Çünkü bir kere geldiğinde çingar çıkmış salonda. Birisi öksürmüştü, birisi tıksırmış; böyle şeylere hiç gelemezdi... Ama sonunda konser oldu. Çok büyük kalabalıktı, İstanbul ayağa kalktı. Biz yandaki salona bir televizyon kurduk. Münir Nurettin konser veriyor, içerde yer bulamayanlar için yandaki salona masalar, sıralar koyduk, ahali ekrandan seyrediyor... Şimdi konserlerde de dev ekranlar oluyor ya, aynı onun gibi... Genç orkestra şeflerinden Pertev Apaydın da bizim dönemden, Elektrik'teydi. O dönem kimse tarafından sevilmeyen bir matematik hocamız vardı, hakikaten acımasız, öğrenciyi çok aşağılayan biriydi. Dört fakülte, matematik dersini beraber alırdık. Bir gün sınıfta Pertev'i kaldırdı, "ben seni bir yerden tanıyorum" dedi. "Tanımamız lazım" dedi Pertev. Hoca biraz bozuldu, "niçin tanıyacaktım?" diye sordu. "Ben şefim, siz ikinci keman olarak çalışıyorsunuz orkestrada." Böyle dan dan her şeyi söyleyen bir çocuktuk Pertev. Hoca kireç gibi olmuştu sınıfta... Pertev Apaydın'la ilk röportajı yapan gazeteciyim ben. Avrupa'dan birinci olarak gelmişti Akdeniz'de ring seferi yapan Tarsus gemisiyle. Gökşin (Sipahioğlu) beni görevlendirmişti. İkimiz de Kadıköylü olduğumuz için zaten arkadaştık. Pertev Saint Joseph'lidir.

Siz neredensiniz?

Ankara Gazi Lisesinden mezunum. Hergele meydanındadır... Babamın görevi dolayısıyla Ankara'daydık.

Gazetecilik nereden icap etti?

Gökşin Sipahioğlu Kadıköy'den arkadaşım. Onun zoruyla başladım. Kadıköyspor'da basket oynardık, hem kulübün kurucusu, hem de

Arı karikatüristi
Ibobot'un
kaleminden
Dilsiz Bedri

kaptanıydı.

Siz sporla uğraştınız mı?

Boks hariç her oyunu oynadım, daha uzun zaman basketbol hakemliği yaptım. Gözlüklü olduğum için masa hake-miydim, sahaya çıkarmazlardı bizi... Biliyor musunuz, Türkiye'de ilk defa basketbol maçı İTÜ Radyosundan anlatılmıştır. Galatasaray-Fenerbahçe maçını Turhan Tokça anlatmıştı. Teknik Üniversite Spor Salonunda, şampiyonluk maçıydı. O zaman başka salon yoktu, Gümüşsuyu'ndaki salonda oynanırdı maçlar. Galatasaray kazandı, Ali Uras takım kaptanıydı, Yalçın Granit vardı takımında... Ama tabii çok hareketli bir oyun, radyoda anlatmak çok zor. "Hasan topu Ali'ye verdi" diyene kadar adam basketi atıyor. (gülüyor)

Mühendislik hayatınız nasıl bir seyir izledi?

Uzun yıllar limanlarda çalıştım, devlet memuru olarak. İstanbul'a epey liman hediye ettik, Haydarpaşa, Salıpaazarı, Harem...

Gazetecilik devam ediyor muydu o arada?

Evet, geceleri... Bazen akşamüstünden işi kırardım, gazeteyle, Ekspres'e giderdim. Spor odaklı bir gazeteciydim, Ekspres'te spor dışında bazı röportajlar da yaptım. 59 senesinde, İtalya'dan limancılık alanında burs almıştım, o dönem Milliyet gazetesinin Roma muhabirliğini yaptım...

6-7 Eylül 1955 olaylarında Ekspres'te miydiniz yoksa? Ekspres gazetesi, yaptığı yayınla, olaylara sebebîyet vermekle suçlanıyordu...

Evet, o dönem Ekspres'te gazeteciydim. O günkü gazetede Beyoğlu muhabiri olarak adım da vardır. 6-7 Eylül'ü yaşadım, 48 saat uyumadım o günlerde. Gökşin yazı işleri müdürü olarak, yayın yoluyla kışkırtıcılıkla suçlandı, yargılandı ve

beraat etti.

Gazetenin bir kabahati olduğunu düşünüyor musunuz?

Hayır, gazete kabahatli değil, kabahatli olan o zamanki iktidardı. Gazete, iktidarın oyununa geldi. "Atatürk'ün evi bombalandı" diye şimşirden manşet yapmıştık. Öğlenci gazetesiydik. O günkü nüsha öğlen ikiye çeyrek kala Tünel'deydi ve o gün gazete 74 bin sattı. Taksim'de kışkırtmalar oldu, şimdiki ülkücüler tipli bir çocuk nutuklar atıp halkı azdırmıştı gözümün önünde. Sonra o çocuğu Hariciye Vekaletine aldılar, kışkırtmacı olarak kullanıyorlardı... Saat akşam 7 civarında ilk büyük patırtılar başladı. Tokatlıyan otelinin kapısında adam topluyordu o çocuk... Tünelden köprüyle Eminönü ve Bayazıt'a kadar gitti ahali. Sonra örfi idare ilan edildi, Galata Köprüsü açıldı, sandallarla geçtik Çağaloğlu'ndan Karaköy'e...

O gün Taksim'de bir Kıbrıs mitingi yok muydu?

Tabii, Kıbrıs mitinginin arkasından çıktı bu olaylar. Aslında üç dalgadır. İlkinde, sadece bağırıp çağırılar vardı, "Kıbrıs Türktür Türk kalacaktır" falan diye... İkinci olarak, gecekondulardan bir grup geldi ve camakanları indirmeye, yakıp yıkma başladı. Birinci grupta yakıp yıkma yoktu. Üçüncü grup direkt talana geldi. Buzdolabını sırtına yükleyip götürülenleri gördüm, düşünabiliyor musunuz?

Gazetecilik, İTÜ zamanlarından bir heves miydi?

Zaten 54 senesinin Arı'sını hazırlamış olmanın bereketiyle uzun yıllar gazetecilik yaptım... Mektepte bir havamız vardı o zaman. Bizim dönemde beni tanımayan adam yoktur. İsmimi bilmezler, lakabımı bilirler.

Baron mu demiştiniz?

Evet. Üniversitede konmuştu bu lakap. Bir gün Tokatlıyan'da tanışma çayı olacaktı. Sakallı Perez diye bir piyanist vardı o zamanlar, o çalışıyordu. Lacivert elbiselerimizi giymişiz, Teknik Resim dersini kırıp çaya gideceğiz. O günlerde herkese bir isim takılıyor. Cavit Çıtak ile Sadun

Konferans Salonunda Münir Nurettin'e konser verdirmiştik. Çok büyük kalabalıktı, İstanbul ayağa kalktı. Yandaki salona bir televizyon kurduk. Münir Nurettin konser veriyor, içerde yer bulamayan ahali ekrandan seyrediyor... Şimdiki konserlerde dev ekran oluyor ya, onun gibi...

Özdede -ikisi de Kadıköylüdür- ben kapıdan geçerken, Baron diye seslendiler. Elimde boru gibi resim ödevi, üstümde lacivert takım elbise kürsüye yürüyordum. "Allah Allah, acaba kime baron ismi takıldı" diye dönüp baktım. Bunlar "hah işte bakıyor" deyip benim ismimi Baron taktılar. İsim ordan kaldı. Hocalar bile beni Baron diye bilir. Mesele Hasan Özoklav, Ratıp Berker'in asistanıydı bizim zamanımızda. Sonra profesör oldu ve emekli oldu. Beni hâlâ Baron diye çağırır, geçen gün briç oynamaya davet etti. "Hoca sen briç bilmezsin ki, senle ne oynayacağım" diye cevap verdim... (gülüyor) Hasan hocayla çok dalga geçerdik. Bize öyle bir düşman oldu ki, her imtihanda tepemize dikilmeye başladı. Şikayet ettik Mustafa İnan'a. Oğuz Atay'ın kitabında da ("Bir Bilim Adamının Romansı") vardır bu hikaye.

Sizin dönemin epey nâmi yürümüş anlaşılan.

"Sizin sınıf gibisi bir daha gelmedi" der hep Hasan hoca. Hababam sınıfının başka türlüydük. Biz 54 Makinacılar birbirimize bağlıyızdır. Ortak otelimiz bile var. 74 odalı, 150 yataklı, Bodrum, Turgut Reis'te... Şirketimizin ismi bile 54 Makine Ticaret AŞ.

Otelin ismi ne?

Medis. Yunancaya benzesin diye Medis koyduk, halbuki manası başka: Makina Elli Dört İstanbul.

SÖYLEŞİ : Derya Bengi